

SENĀTA LĒMUMS

RTU Senāta 2016. gada 27.jūnija sēde (protokols Nr. 601)

Par Rīgas Tehniskās universitātes Atvērtās piekļuves politikas apstiprināšanu

Pamatojoties uz RTU stratēģisko mērķi veicināt pētniecības rezultātu starptautisko atpazīstamību, padarīt tos pieejamus sabiedrībai un izstrādāt RTU Atvērtās piekļuves politiku un tās īstenošanas plānu, **ņemot vērā:**

- 11.12.2013. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1290/2013, kas nosaka pētniecības un inovācijas pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads) dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulu (EK) Nr. 1906/2006,
- 11.12.2013. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1291/2013, ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK;

ievērojot:

- 17.07.2012. Eiropas Komisijas ieteikumu par piekļuvi zinātniskajai informācijai un tās saglabāšanu”, 2012/417/ES, (*Commission Recommendation of 17.7.2012 on access to and preservation of scientific information*) 1.punktu,
 - 2016.gada februāra Eiropas Universitāšu asociācijas vadlīnijas par atvērto piekļuvi zinātniskajām publikācijām (*“EUA Roadmap on Open Access to Research Publications”*, February 2016), **Senāts nolemj:**
1. Apstiprināt Rīgas Tehniskās universitātes (turpmāk - RTU) Atvērtās piekļuves politiku (turpmāk - Politika).
 2. Noteikt, ka Politikas 14. punkts stājas spēkā 31.10.2016. un attiecībā tikai uz tām zinātnisko publikāciju apstiprinātajām versijām (autora galīgā manuskripta versija vai izdevēja publicēšanai sagatavotā versija), kuras ir tapušas pēc 21.10.2016.
 3. Noteikt, ka Politikas 21.punkts stājas spēkā 01.05.2017.

Senāta priekšsēdētāja

E.Gaile-Sarkane

Sagatavoja L.Grobiņa

APSTIPRINĀTS
2016. gada 27. jūnija Senāta sēdē,
protokollēmums Nr. 601

Rīgas Tehniskās universitātes Atvērtās piekļuves politika

I Lietotie termini

1. Atvērtā piekļuve (angliski *Open Access*) – pastāvīga un bezmaksas pieeja pilnteksta zinātniskajām publikācijām un pētījumu datiem tīmeklī jebkuram lietotājam, kas tiek nodrošināts ar organizatorisku un tehnisku līdzekļu kopumu.

2. Zinātniskā publikācija – zinātniska pētījuma rezultāts, kas ir publicēts: raksti zinātniskos žurnālos, zinātniskas grāmatas, rediģētie izdevumi un publikācijas, publikācijas konferenču ziņojumu izdevumos (angl. proceedings), raksti vai nodaļa rakstu krājumā/zinātniskā grāmatā, publicēti konferenču u.c. materiāli.
3. Atvērtās piekļuves publikācija – zinātniskā publikācija, kuras pilnteksts ir bezmaksas un pastāvīgi pieejams tiešsaistē, tam speciāli noteiktā vietnē.
4. Pētījuma dati – dokumentēti faktiskie materiāli, kas ir autora savākti, novēroti vai radīti, lai analizētu un pamatotu oriģinālā pētījuma rezultātus.
5. Metadati – standartizēti dati par katru digitālo objektu, kā arī par datu kopu, kurā tas iekļauts.
6. Repozitorijs – vieta tīmeklī, kurā organizēti tiek nodrošināta pētījumu datu apkopošana, glabāšana un pieejamība.
7. Atvērtās piekļuves repozitorijs – vietne, kurā tiek nodrošināta bezmaksas un pastāvīga pieeja zinātnisko publikāciju pilniem tekstiem un/vai pētījumu datiem.
8. Institucionālais repozitorijs – vietne, kurā zinātniskā institūcija organizēti nodrošina zinātnisko pētījumu rezultātu apkopošanu, glabāšanu un pieejamību.
9. Publikāciju un/vai pētījumu datu arhivēšana – autora izstrādātas publikācijas vai pētījumu datu reģistrēšana repozitorijā bez izdevēja pastarpinājuma.
10. Publiskais finansējums – Rīgas Tehniskajai universitātei piešķirtie valsts un pašvaldību budžeta līdzekļi, kā arī Eiropas Savienības un ārvalstu finansiālā atbalsta līdzekļi.
11. Autora manuskripta galīgā versija – autora manuskripta versija, kas ir pieņemta publicēšanai.
12. Atvērtās piekļuves žurnāli – žurnāli, kuri nodrošina bezmaksas un pastāvīgu pieeju tiešsaistē visiem žurnāla rakstu pilntekstiem.
13. Hibrīda žurnāli – abonējami žurnāli, kuros ir publicēti atvērtās piekļuves raksti un raksti, kuriem piekļuve ir par maksu.
14. Izdevuma noteiktais embargo periods – laiks, pēc kura autors drīkst arhivēt savu publikāciju repozitorijā.
15. *Creative Commons* licence – standartizētas atļauju formas, no kurām autors izvēlas vienu, kas atļauj lietotājiem izmantot darbu tikai licencē noteiktajā apjomā.

II Politikas mērķis un tvērums

16. Politikas mērķis ir sniegt sabiedrībai atvērtu piekļuvi RTU zinātniskajām publikācijām un pētījumu datiem, kas izstrādāti ar daļēju vai pilnīgu RTU piešķirtā publiskā finansējuma atbalstu, ja ārējie un iekšējie normatīvie akti un dokumenti, kā arī noslēgtās vienošanās neparedz citādi.

III Atvērtās piekļuves nodrošināšana

17. RTU nosaka prasības un nodrošina infrastruktūru atvērtās piekļuves politikas realizācijai.
18. RTU personāla recenzēto publikāciju metadati un pilnie teksti (autora manuskripta galīgā versija vai izdevēja publicētā versija) tiek arhivēti RTU institucionālajā repozitorijā tūlīt pēc to publicēšanas.
19. Atvērtā piekļuve arhivēto publikāciju metadatiem tiek nodrošināta tūlīt pēc to arhivēšanas, bet publikāciju pilnajiem tekstiem, ja tas ir saskaņā ar izdevēja vai finansētāja nosacījumiem, tūlīt pēc to publicēšanas, bet ne vēlāk kā 6 (sešus) mēnešus pēc publikācijas publicēšanas tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas zinātņu jomā, ne vēlāk kā 12 (divpadsmit) mēnešus pēc publikācijas publicēšanas sociālo un humanitāro zinātņu jomā.

20. Ja izdevēja noteiktais embargo periods ir ilgāks, autors veic pārrunas, lai vienotos ar izdevēju par nosacījumiem, kas ļauj izpildīt šīs politikas prasības, vai publicē manuskriptu žurnālā, kas ļauj izpildīt šīs politikas prasības bez pārrunu veikšanas.
21. RTU nosaka, ka RTU personāla pētījumu datu metadati tiek arhivēti RTU atvērtās piekļuves repositorijā, sasaistot tos ar zinātnisko publikāciju, ja tāda ir, un ievietojot tos piemērotā atvērtās piekļuves repositorijā.
22. Visās zinātniskajās publikācijās ir jāiekļauj informācija par finansējuma avotu.
23. Rakstu un grāmatu apstrādes un publicēšanas izmaksas atvērtas piekļuves izdevumos un datu uzglabāšanas, pārzināšanas un citas datu pārvaldības izmaksas saskaņā ar RTU finansējuma piešķiršanas vadlīnijām ir uzskatāmas par attiecināmām pētniecības izmaksām. Rakstu apstrādes izmaksas hibrīda (abonējamās) žurnālos netiek uzskatītas par attiecināmajām pētniecības izmaksām.
24. Gadījumā, ja RTU sedz zinātnisko publikāciju apstrādes izmaksas no publiskā finansējuma līdzekļiem, visas zinātniskās publikācijas atvērtās piekļuves hibrīda žurnālos tiek publicētas izmantojot *Creative Commons CC-BY* licenci. Autors iespēju robežās nodrošina, lai arī manuskriptam un publikācijai pievienotie dati tiek publicēti izmantojot *Creative Commons CC-BY* licenci arī tādos gadījumos, ja RTU nesedz publikāciju apstrādes izmaksas;
25. Ja pētniecības projektu pilnībā vai daļēji finansē RTU no publiskā finansējuma līdzekļiem, projekta pieteikumā tiek iekļauts plāns atvērtās piekļuves nodrošināšanai projekta rezultātā tapušām zinātniskajām publikācijām un pētījumu datiem. Finansējumu saņēmušo projektu atskaitē jāiekļauj informācija par atbilstību RTU atvērtās piekļuves politikai.

IV Politikas īstenošanas uzraudzība

26. RTU sistemātiski uzrauga RTU atvērtās piekļuves politikas īstenošanu, nepieciešamības gadījumā ar rīkojumu uzdodot RTU struktūrvienībām veikt darbības, lai nodrošinātu Politikas īstenošanu.
27. Zinātņu prorektora dienests ir atbildīgs par struktūrvienību komunikācijas un sadarbības koordinācijas nodrošināšanu ar mērķi īstenot Politiku.
28. Nepieciešamības gadījumā Zinātņu prorektora dienests sagatavo un iesniedz rektoram atskaiti par Politikas īstenošanas rezultātiem.